

**ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І
ПРАВА УКРАЇНИ ТА
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

Є вивчення процесу зародження і розвитку держави і права України та зарубіжних країн, державно-правових категорій та інститутів

правового положення населення

Предмет
Історія держави і права України та зарубіжних країн

джерел права та правової системи, причому в їхній історичній конкретності та хронологічній послідовності

3. Періодизація курсу

I період
сер. I тис.
до н. е. –
V ст. н. е.

**Державні утворення
та право на території
України
дослов'янського часу**

Скіфія

Грецькі поліси

КНЯЗІВСЬКИЙ

II період
кін. IX –
XIV ст.

Держава і право
Київської Русі

(кін. IX–
30-ті рр. XII ст.)

Держава і право
феодално-
роздробленої Русі
(30-ті рр. XII–XIV ст.)

III період
сер. XVII –
кін. XVIII ст.

Козацько- гетьманський

Запорозька Січ
(сер. XVI-1775 р.)

Гетьманщина
1648 – 1764 рр.

IV
період
1917-
1920 рр.

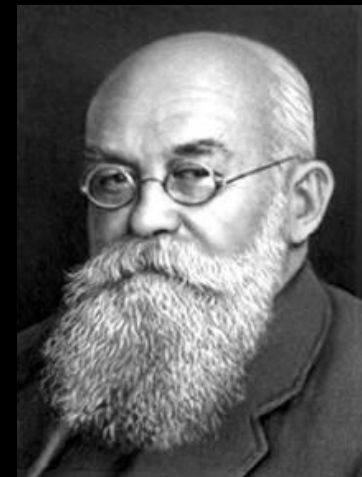
**Відродження
української
національної
державності**

УЦР 1917 - 1918 рр.

Гетьманат 1918 р.

Директорія
1918 - 1920 рр.

ЗУНР
1918 - 1919 рр.

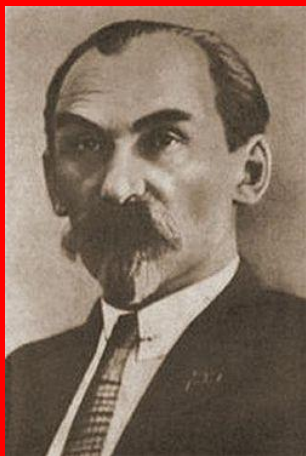
V

період
1917 –
1991 рр.

Радянський

УСРР
(1917 - 1922)

У.С.Р.Р.

УСРР (УРСР)
у складі СРСР
(1922 - 1991)

УРСР

VI
період
20-ті –
поч.
40-х рр.
XX ст.

Держава і право на західноукраїн- ських землях

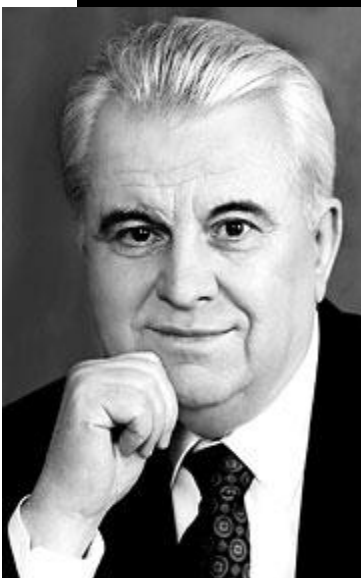
А. Волошин

VII
період
1991 – по
сьогодення

**Держава і
право
незалежної
України**

**РАБОВЛАСНИЦЬКІ ДЕРЖАВНІ
УТВОРЕННЯ І ПРАВО НА ТЕРИТОРІЇ
СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ
(СЕР. І ТИС. ДО Н.Е. – V СТ. Н.Е.)**

SCYTHIANS

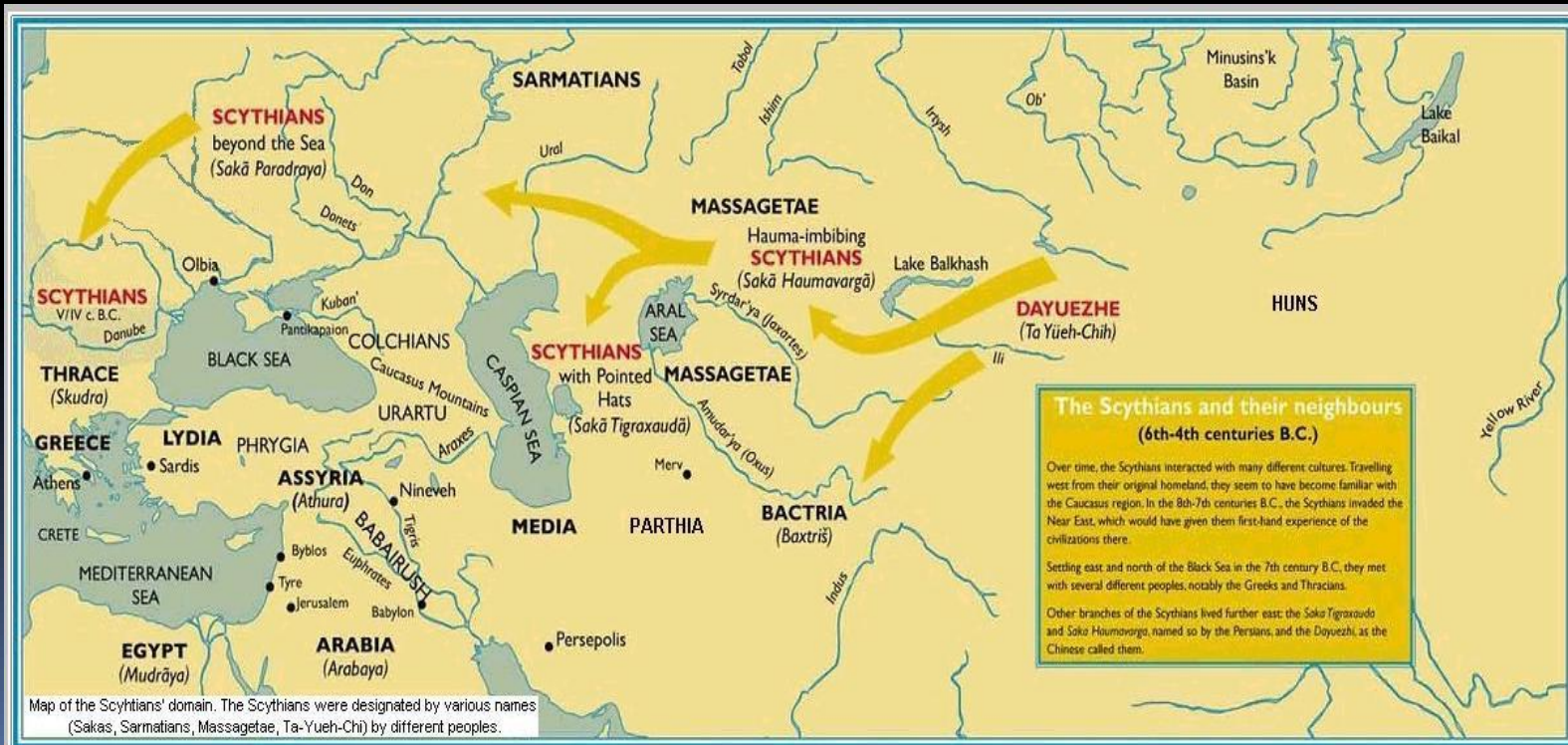
1.
СКІФСЬКЕ
ЦАРСТВО

ASSYRIA

CASPIAN SEA

ARAL SEA

У VII ст. до н.е. на півдні України з'явилися іраномовні племена скіфів, що прийшли зі сходу, витіснивши звідси та, частково асимілювавши, кіммерійців

Царські скіфи,

скіфи-

кочівники,

скіфи-

землероби,

скіфи-орачі

(Геродот)

ДЕРЖАВНИЙ ЛАДСКІФІЇ

*Скіфські царі,
рельєф чаши з Гайманової могили*

Періодизація історії Скіфського царства

I період - Велика Скіфія

VI - IV ст. до н.е.

Столиця на Нижньому
Дніпрі (поблизу сучасного
Нікополя).

Займала територію півдня
сучасної України між Доном
і Дунаєм

II період - Мала Скіфія

III ст. до н.е. – поч. III ст.

Столиця Неаполь (поблизу
сучасного Сімферополя)

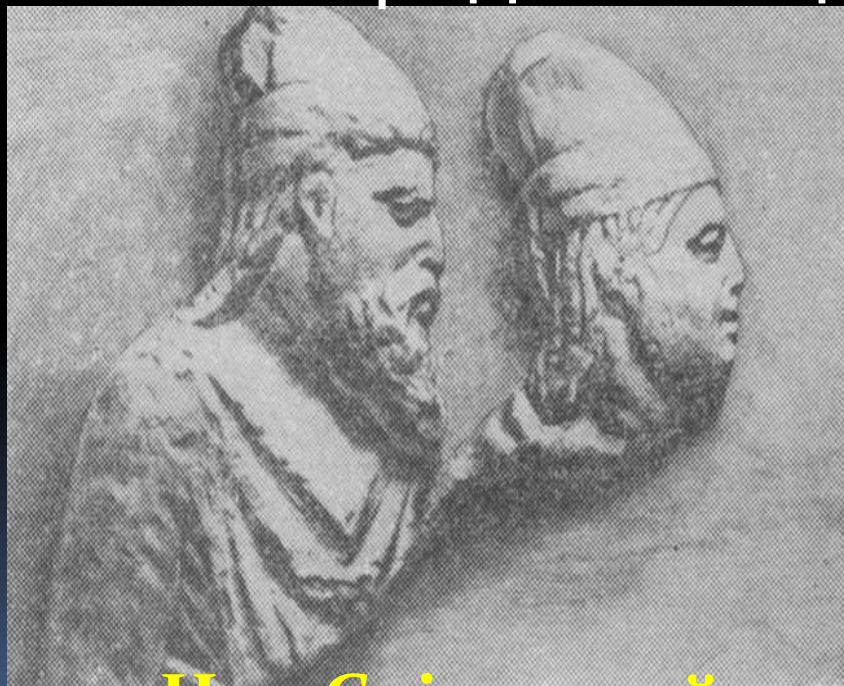
Займала територію
Нижнього Подніпров'я та
Степового Криму

Скіфське царство – **рабовласницька монархія** на чолі з **царем (три царі)**.

Влада царя була необмеженою

Функції царя: військова, судова та жрецька.

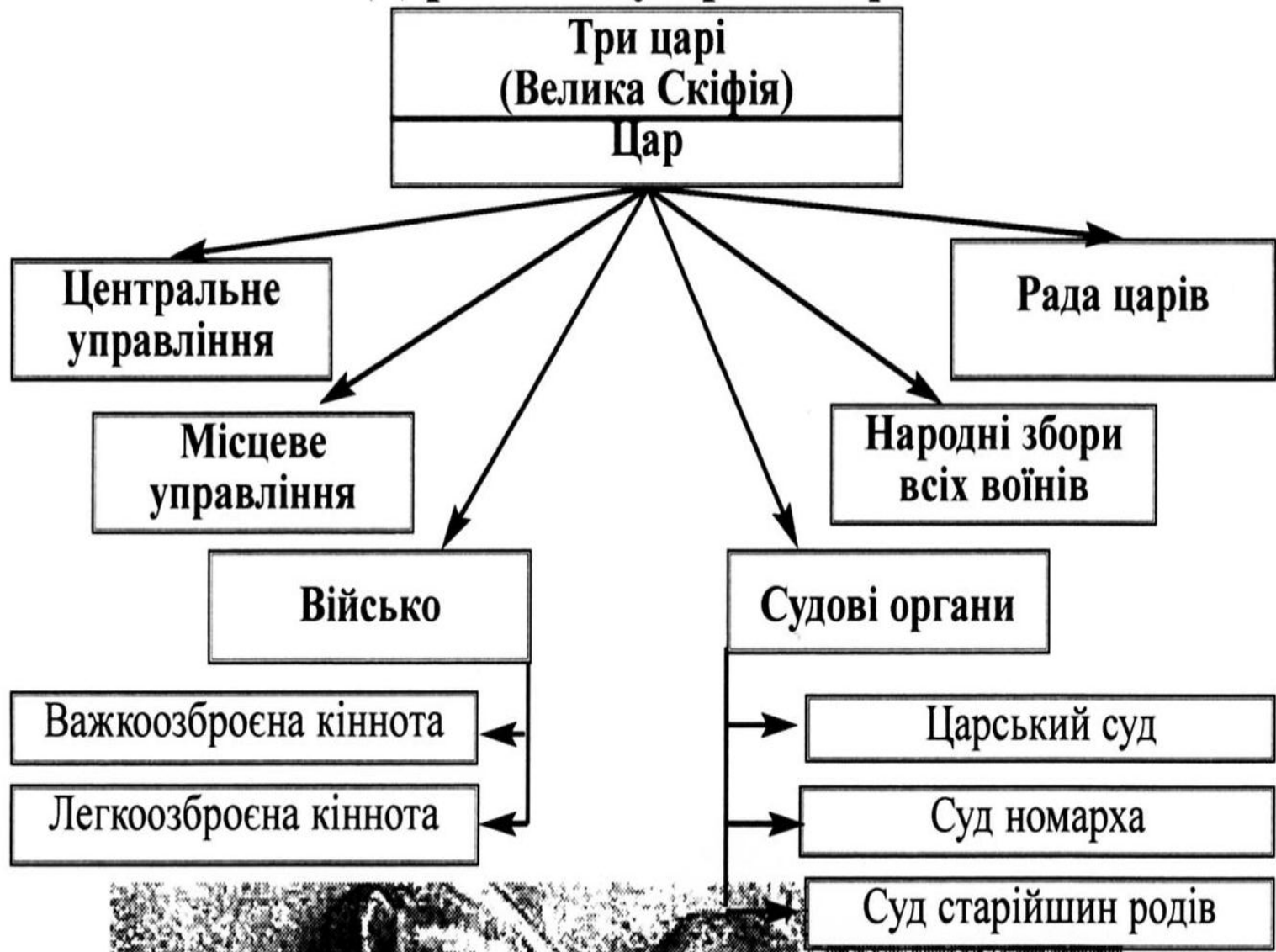
Передача влада – у формі **мінорату**

**Цар Скілур та його син
Палак**

Цар Атей


```
graph TD; A[Апарат центрального управління] --- B[Рада царів]; A --- C[Народні збори]
```

**Апарат
центрального
управління**

**Рада
царів**

**Народні
збори**

Апарат місцевого управління

```
graph TD; A[Апарат місцевого управління] --- B[Царі]; A --- C[Номархи]; A --- D[Старійшини родів];
```

Царі

Номархи

**Старійшини
родів**

Скіфія поділялася на
три царства, які
очолювали **царі**

Царства поділялися на
номи на чолі з
посадовими особами –
номархами

Компетенція номарха:

- Військова функція
 - Судова функція
 - Жрецька функція
- Організація щорічних

СВЯТ

ВІЙСЬКО

**Важкоозброєні
вершники**

**Легкоозброєна
кіннота**

Піхота

Судова система

```
graph TD; A[Судова система] --> B[Царський суд]; A --> C[Суди номархів]; A --> D[Суди старійшин родів];
```

Царський
суд

Суди
номархів

Суди
старійшин
родів

СУСПІЛЬНИЙ УСТРІЙ

Вільне

➤ Аристократія

- Цар, царська сім'я

- Родоплемінна

знать

- Номархи

- Жреці

- Військова аристократія

➤ **Общинники**

- Заможні (гіпотоксоти)
- Небагаті (“восьминогі”)
- Бідняки (безпозвонкові)

➤ Міське населення

Ремісники
Торговці

Невільне Раби

Джерела рабства

- Військовий полон
- Підкорення сусідніх народів
- Обернення за борги

ПРАВО СКИФІЇ

*Скіфи, рельєф чаши з Гайманової
могили*

Джерела права

- Звичаєве право
- Правила, встановлені царською владою
- Міжнародні договори

An aerial photograph of a coastal region, likely the Crimean Peninsula, showing a large bay with a sandy beach and surrounding green hills and mountains. The text is overlaid on the image.

**3. Античні
поліси
Північного
Причорномор'я**

I період

- Грецький
- VII – I ст. до н.е.

II період

- Римський
- I ст. до н.е. –
70/ IV ст.

Античні колонії

Ніконій

Ольвія

Калос
Лімен

Херсонес

Керкінітіда

Причини еллінської міграції

→ Демографічна

→ Торговельна

→ Аграрна

→ Сировинна

→ Військова

→ Соціальна

→ Етнічна

Державний устрій

Законодавчі органи
влади

Виконавчі органи влади

Судові органи

Законодавчі органи

РАДА

НАРОДНІ ЗБОРИ

Виконавчі органи

Колегії

Магістрати

Судові органи

Геліея

Суди

Компетенція Ради

- Питання для обговорення на Народних зборах
 - Спостерігала за роботою виконавчих органів влади
- Сприяла виконанню прийнятих рішень за допомогою комісії пританів
- Оформлення цивільних прав громадян

Компетенція Народних зборів

- Прийняття законів
- Дипломатичні відносини
 - Організація оборони
- Вибори колегій та посадових осіб
- Вирішення поточних проблем
 - Прийняття спеціальних постанов

Виконавчі органи

Колегії

- Архонтів
- Стратегів
- Продиків
- Агарономів
 - Семи
 - Дев'яти

Колегія архонтів

- Керувала усіма іншими колегіями
 - Скликала Народні збори
- Стежила за випуском грошей

Колегія стратегів

- Військові справи

Колегія продиків

- Прокурорські та адвокатські функції

Магістрати

- **Гімнасіарх** - виховання юнацтва
 - **Ойконом** – скарбник
- **Емпоріон** – начальник порту
 - **Номофілак** – наглядав за дотриманням законів

Суспільний лад

**Вільне
населення**

**Невільне
населення**

Повноправні

Неповноправні

Раби

Аристократія

Клієнти

Іноземці

Державні

Демос

Храмові

Приватні

Боспорське царство

480 р. до н.е.

Фанагорія

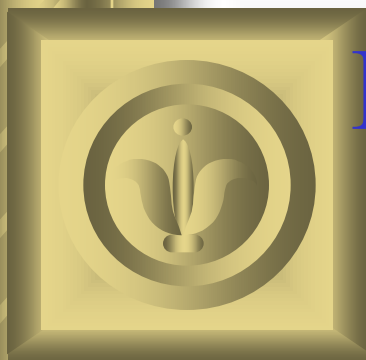
Тірітака

Гермонасса

СТОЛИЦЯ
Пантікапей

Феодосія

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

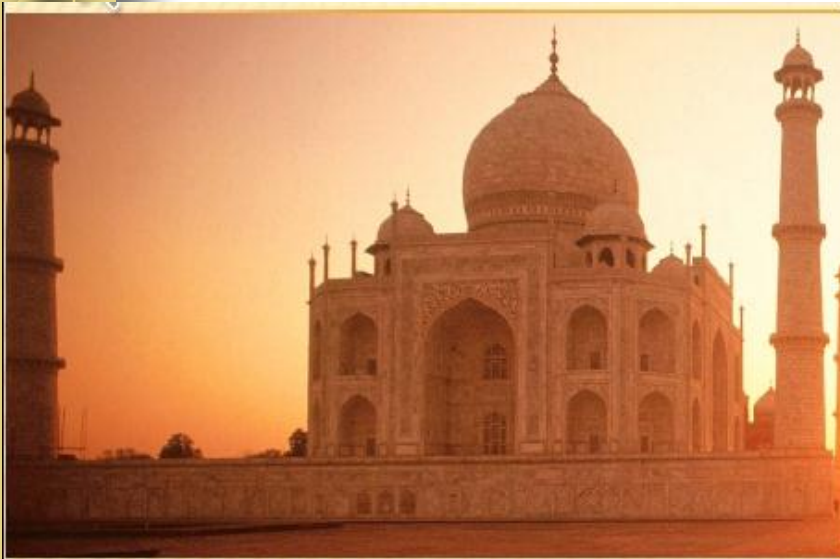
І ПЕРІОД

IV тис. до н.е. – V ст. н.е.

Держава і право Стародавнього світу

**Єгипет, Вавилон,
Індія, Китай та ін.**

II ПЕРІОД V – XVII (XVIII) ст.

Держава і право середніх віків

Франкська держава, Візантія,
Франція, Германія, Англія, Японія,
Китай, Арабський Халіфат

ІІІ ПЕРІОД XVII (XVIII) - поч. XX ст.

Держава і право нового часу

Англія, Франція, Германія,
США, Японія та ін.

IV ПЕРІОД

поч. ХХ – ХХІ ст.

Держава і право новітнього часу

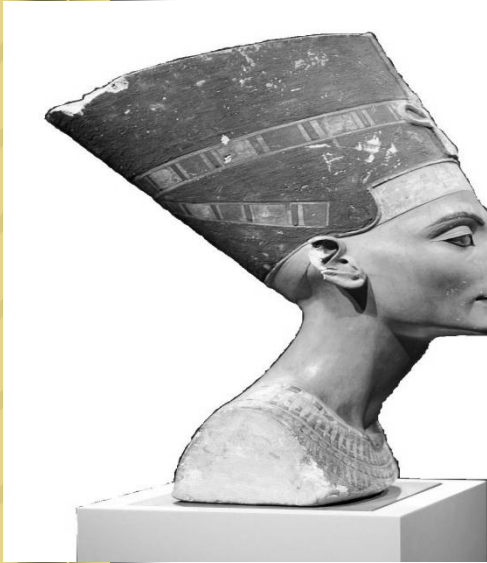
Великобританія, Франція,
Германія, США, Японія, Китай

Стародавній Схід

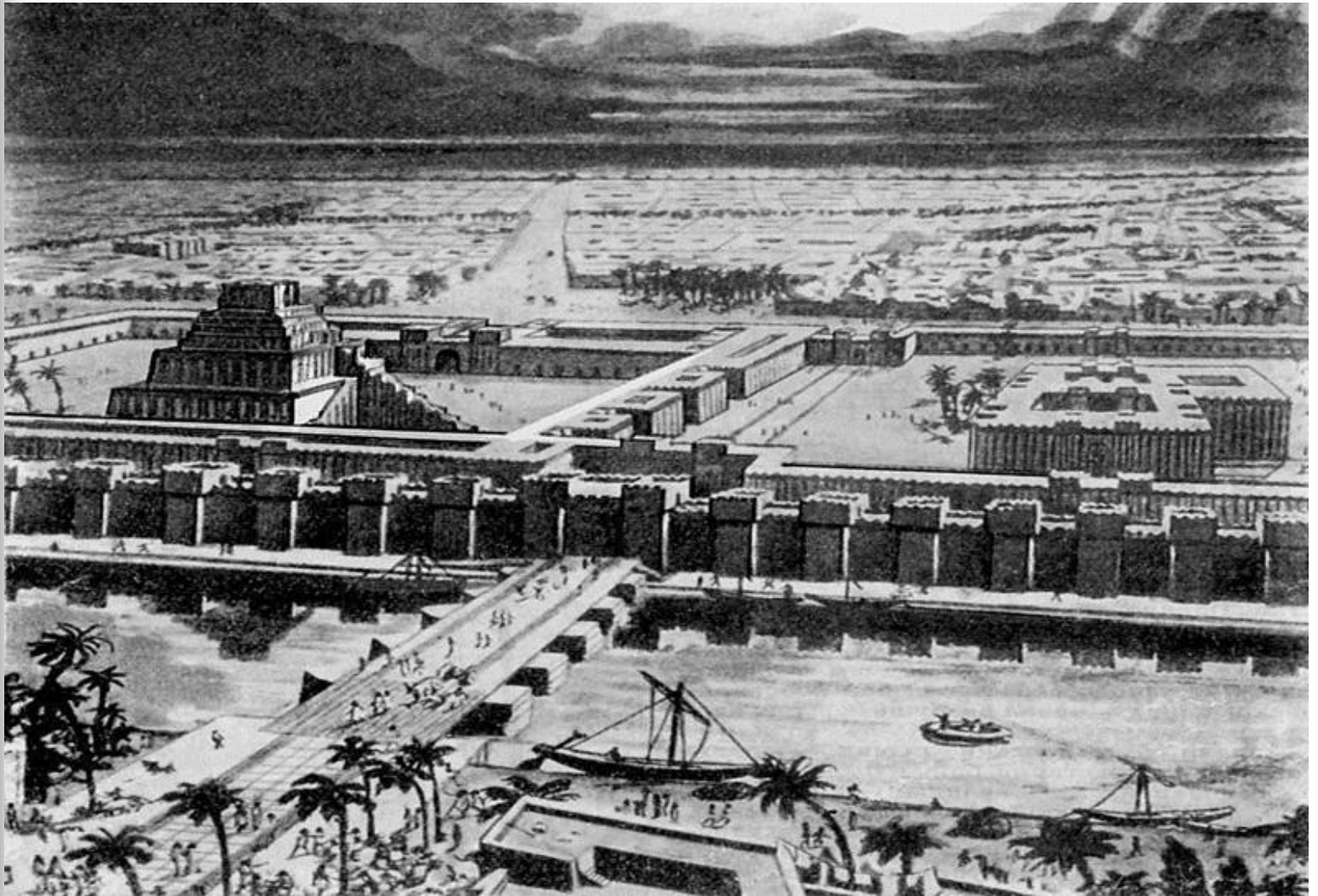

ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ КРАЇН СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ

РАБОВЛАСНИЦЬКІ МОНАРХІЇ

ВАВИЛОН

<https://www.youtube.com/watch?v=r0fSpmwVUlw>

<https://www.youtube.com/watch?v=If4xDrcECGE>

Вавилон - столиця Межиріччя.

Окружність, за Геродотом, мала близько 90 км.

Місто оточене трьома стінами висотою 22 м, шириною 6-8 м кожна, забудоване палацами, храмами, 4-5 поверховими будинками.

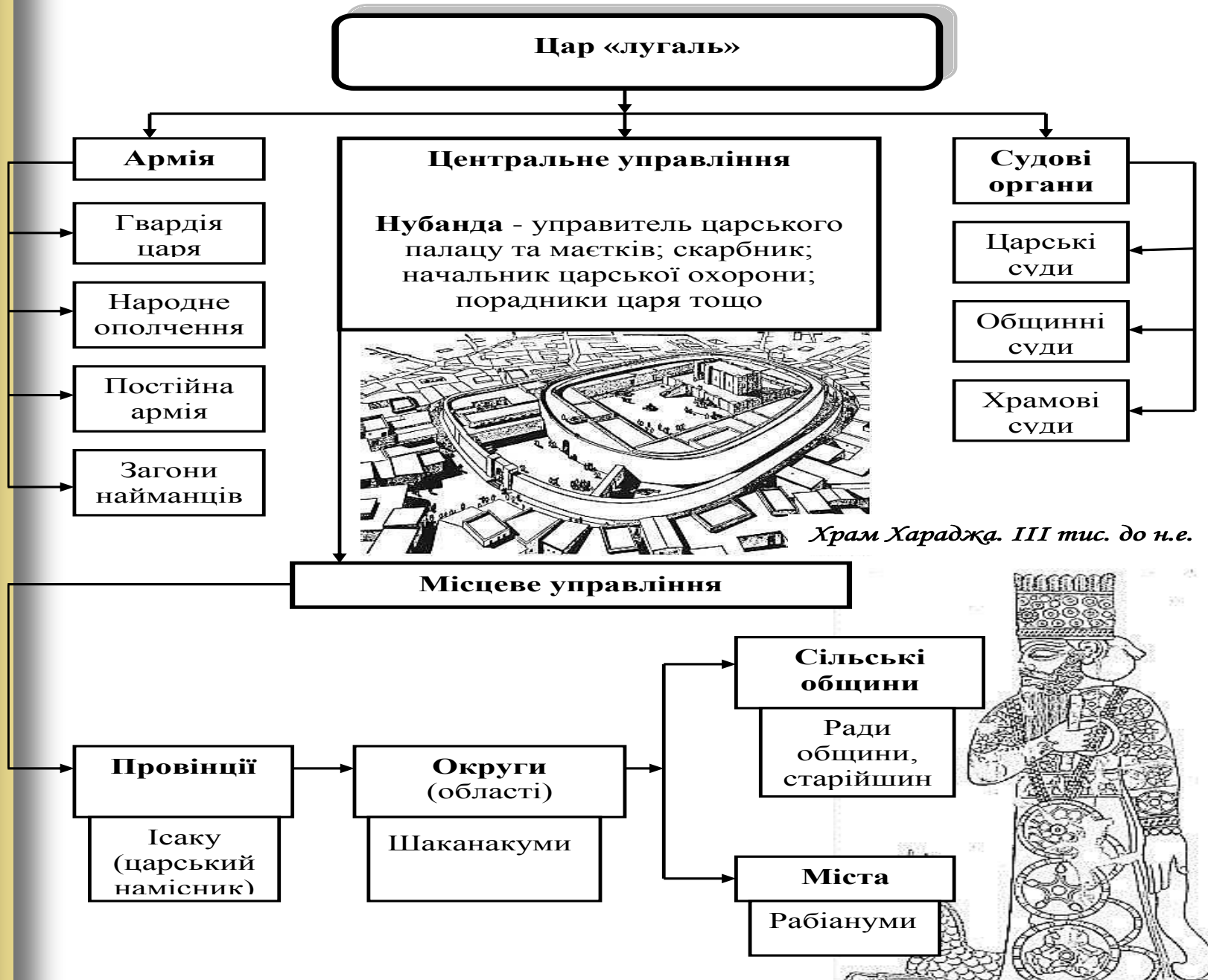
Одним з 7 чудес світу вважали висячі сади вавилонської цариці Семіраміди.

Великого розвитку досягла економіка, наука, культура, мистецтво, медицина та ін.

Державний устрій

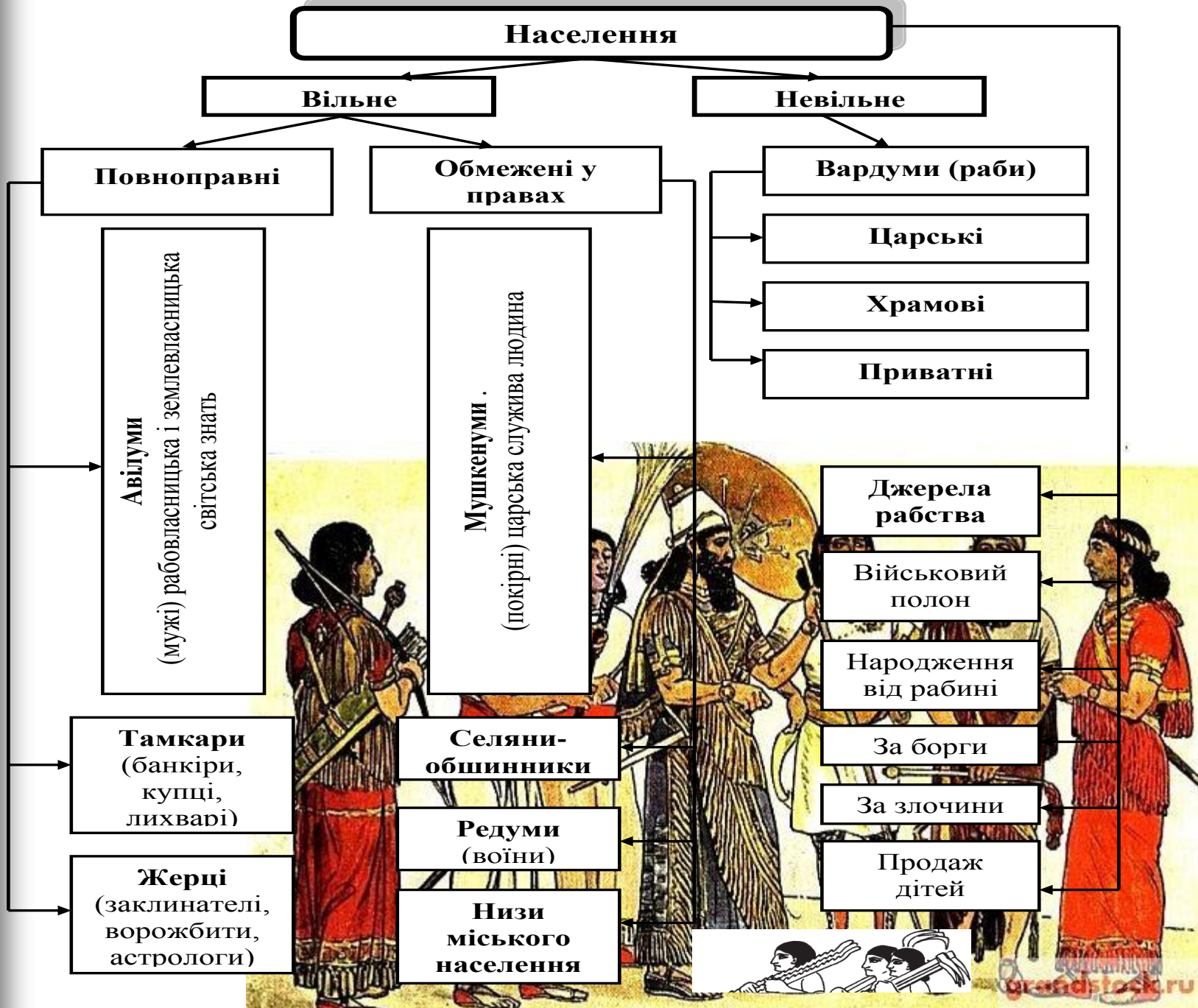
Державний устрій Стародавнього Вавилону (XVIII ст. до н.е.)

Соціальний склад населення

Соціальний склад населення Стародавнього Вавилону

ЕГИПЕТ

<https://www.youtube.com/watch?v=7Nug1fAMx7g&t=11s>

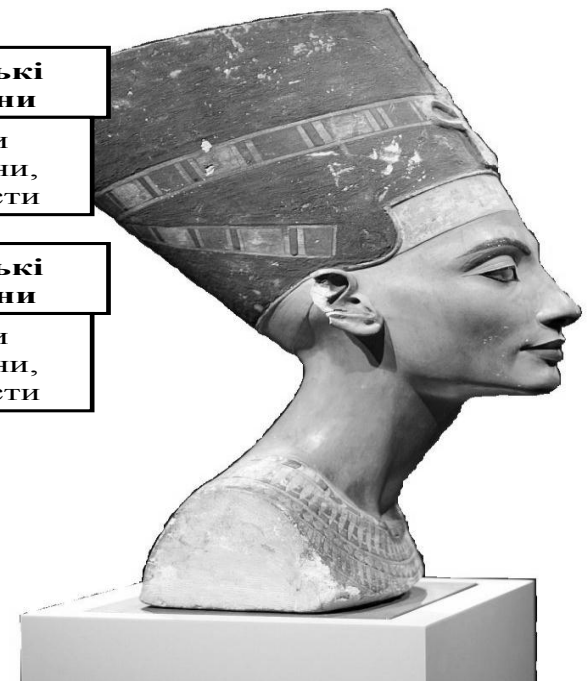
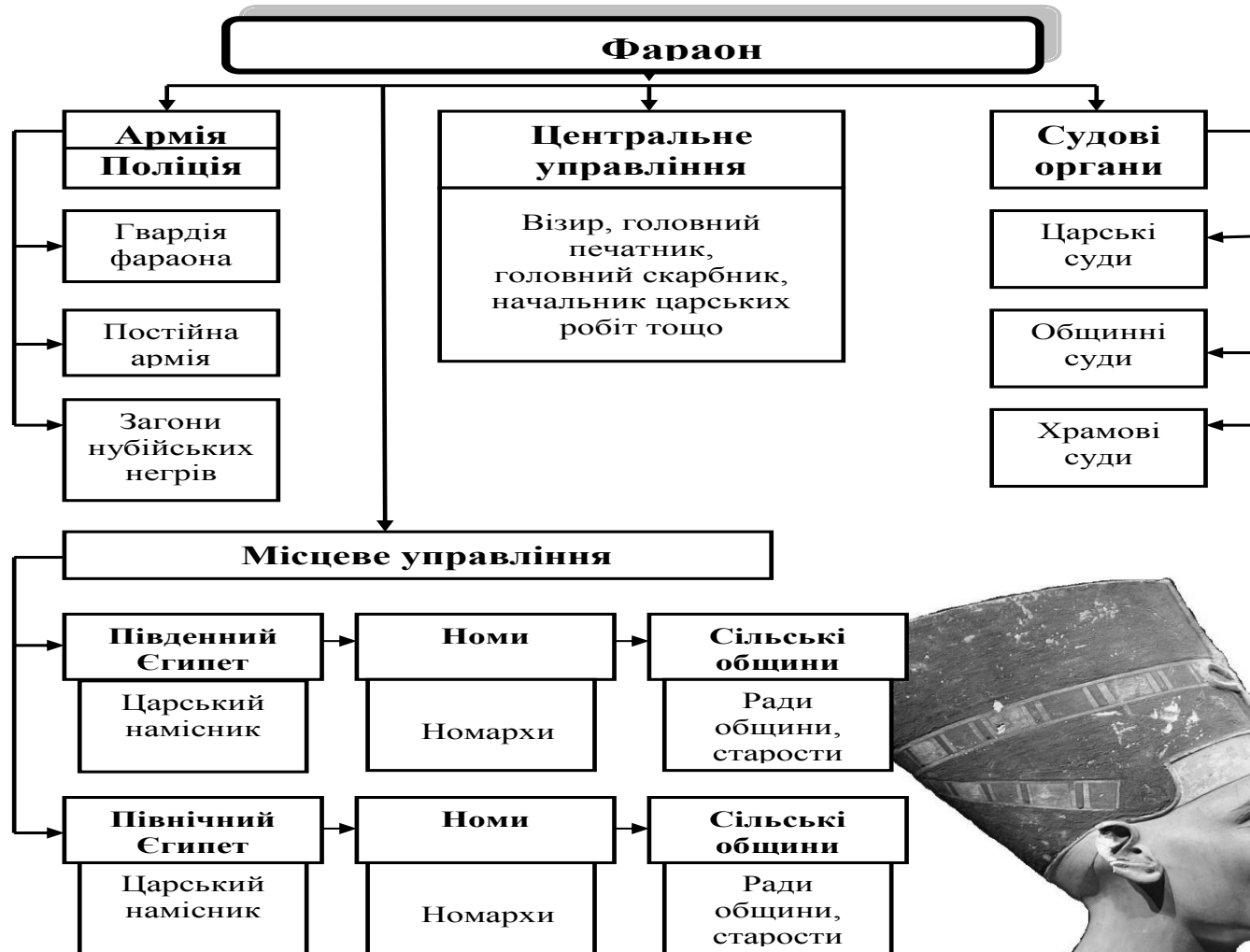

Державний устрій Стародавнього Єгипту

Централізована монархія з надзвичайно широкою системою бюрократичного апарату. На чолі держави стояв фараон (від єгипет. "великий дім" - будинок).

Державний устрій Стародавнього Єгипту

Найвідомішими правителями були

**Аменхотеп
III**

Тутмос III

Джосер

**Хуфу
(Хеопс)**

Рамзес II

**Клеопатра
VII**

Тутанхамон

ФАРАОН

**Законодавча
влада**

**Виконавча
влада**

**судова
влада**

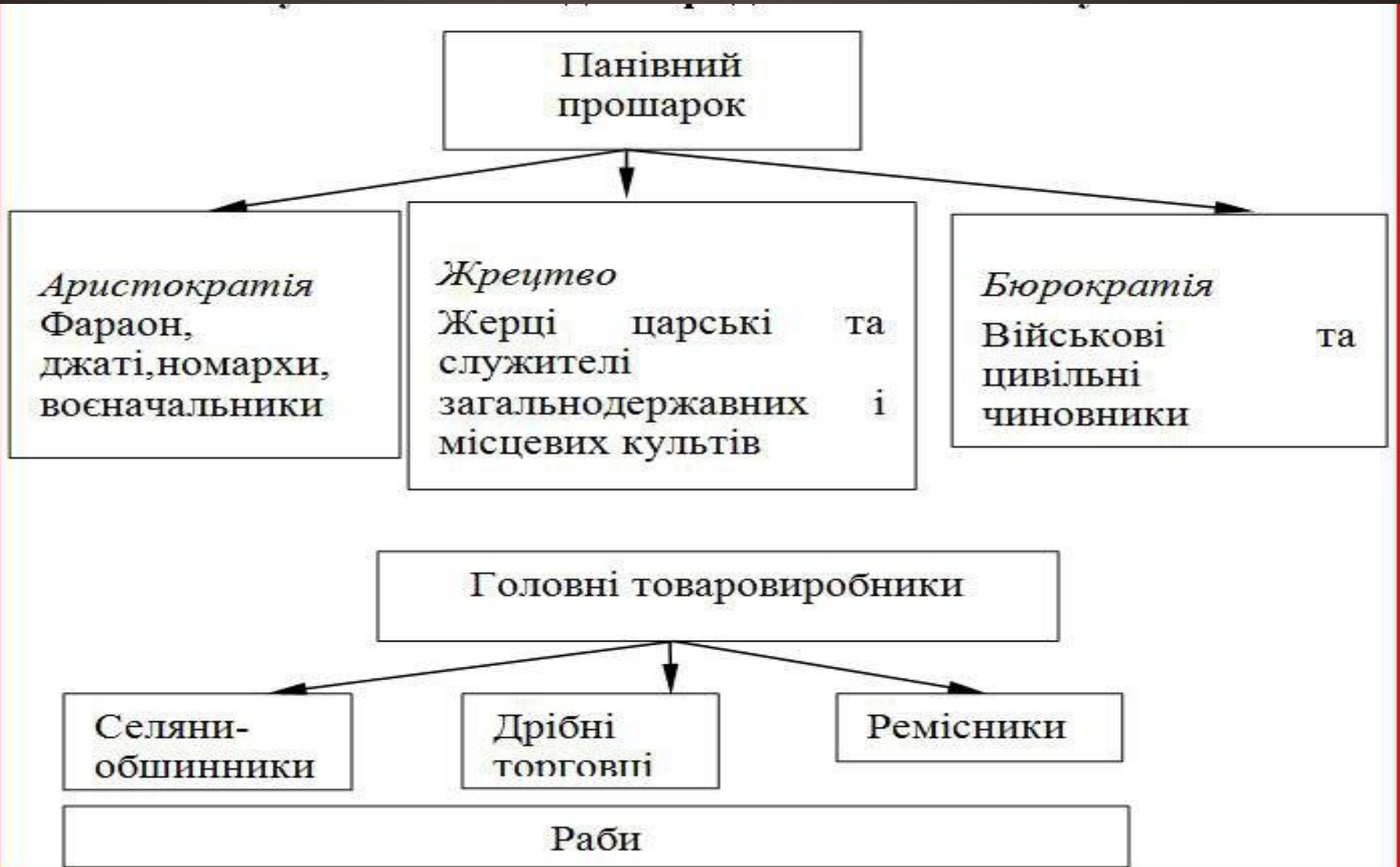
**найвищі державні
повноваження**

**очолював
державний
апарат**

**верховний
воєначальник**

верховний суддя

Соціальний склад населення Єгипту

Правове становище різних категорій населення

Панівний клас

**рабовласни
цька знать**

жерці

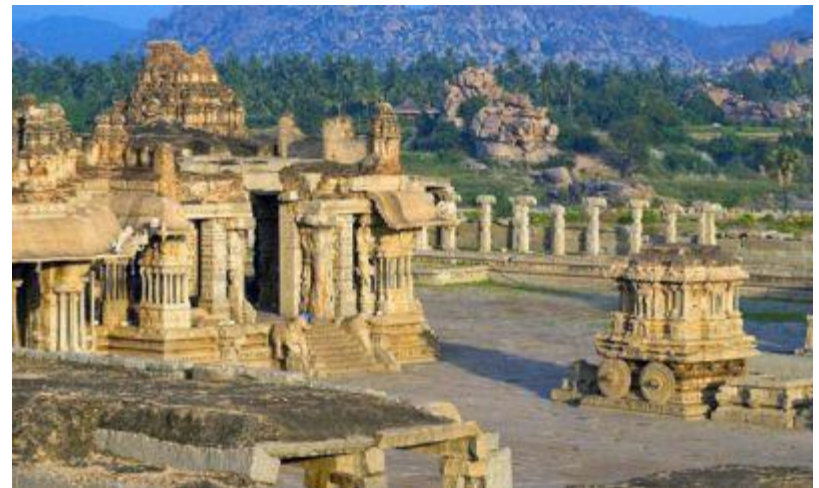
**Положення знатної
людини визначається
трьома умовами**

**старовиноного
роду**

**величиною
землеволодіння**

**займаною
посадою**

ИДИЯ

КИТАЙ

<https://www.youtube.com/watch?v=9iU7iCU70w4>

<https://www.youtube.com/watch?v=eltjVRIBEjE&t=122s>

<https://www.youtube.com/watch?v=wAb45c4ma18>

Періодизація історії Стародавнього Китаю

